

יומן החדשות

סרטי איכות ישראלים אינם עושים לאחרונה רושם רב על הקהל הישראלי. אבל בכל זאת יש בהם תועלת. את החבובאים של דני וולמן ראו רק אלפים מעטים בישראל; לעומת זאת הוא הוצג בסידרה ארוכה של פסטיבלים בינלאומיים. בכלם זכה לתגובות חיוביות. הוא אפילו נקנה להפצה בארצות מרוחקות. כמו הולנד או אוסטרליה. אולם מה שהיה

במאי וולמן בפעודה אפוס גדול

חשוב יותר לדני וולמן עצמו היתה הי עובדה, שבין האנשים שראו את הסרט היו גם כמה מפקימי מיקצועיים, שהתי פעלו מן התוצאה והסיקו את המסקנות. אחד מהם, רוברט קופרברג (שהיה מעורב בעבר בהפקת חר קליין של ג'וזף לוסטי), החליט שולמן יכול להיות במאי אידיאלי לגירסה קולנועית לספרו האוסטרי ביוגרפיה של שאול פרידלנדר, עם בוא הויכרון. זהו אפוס של ילד יהודי, אשר בין השנים 1932 ל-1848 החליף את זהותו ארבע פעמים, כדי להישאר בחיים, עד אשר עלה לארץ על סיפון אלטונה. אחרי משא ומתן ארוך ומייגע, שנמשך חודשים ארוכים, סוכם עתה סופית על הפקת הסרט. כאשר וולמן עצמו מכין את התסריט יחד עם תסריטאי אמריקאי בשם אלן הופמן. ההפקה תהיה צרפתית-ישראלית, כאשר השותף המקומי הוא חברת רימן בהנהלת ארנון צוקרמן, מי שהיה בעבר מנהל הטלוויזיה.

הצילומים יתחילו, ככל הנראה, בתחילת השנה הבאה. הם יתנהלו בישראל ובי צרפת. לצד הילד אשר ייבחר להופיע בתפקיד הראשי, מקווים המפקימים לראות כמה שחקנים מפורסמים. בין היתר מר כיריס את שמותיהם של ג'ואן וודוארד ושל ז'אן-לואי טרינטיניאן. וכך יוכיח דני וולמן בפעם נוספת שאין נביא בעירי.

סרטים

החיל האמיץ פליקאן

"אומה מגיעה לידי בגרות כשהיא לומדת לצחוק על עצמה." הבמאי ההונרי גרי פטר באקשו לא זכר בדיוק מי אמר זאת. אולם הוא השתמש בצייטטה זו כדי להסביר את הרקע לסרט בשם העד. הסרט נעשה לפני תריסר שנים, ורק עתה הורשה להציג אותו בחוץ לגבולות ארצו, אחרי שבהונגריה הוא מופץ כבר במשך כשלוש שנים.

אין זה סוד — אפילו לקהל הישראלי, שאינו מפונג בסרטים שמקורם מאחורי מסך הברזל — שהקולנוע ההונגרי הוא אחד המרתקים, המעולים והמעניינים ביותר. ההונגרים מבקרים את המתרחש בארצם, לעיתים בזעם, לעיתים בהומור ותמיד במידה רבה של אנושיות ורגישות (לכו לראות את אנגי ורה). הם נוקטים בגישה מתחכמת. כשנידמה שהם מדברים על דבר אחד, הם מתכוונים בעצם לאחר, כדי לעבור את מסלול המיכשולים של הצנזורה ולצאת לאור היום. לעיתים,

אפילו התייחסו זהו אינו עוזר. באקשו — שהוא אחד הבמאים והתסריטאים הי מצליחים המוכרים בהונגריה — נאלץ להשלים במשך כעשר שנים עם טענת המיסד כי "סרם הגיע הזמן להעלות את העד על מסכי הקולנוע". שלא יהיו ספקות — גם ללא הצגות מיסחריות, הוצג הסרט שוב ושוב בפני חוגים סגורים יותר או סגורים פחות. ומשיצא לאור, הפך בין לילה סנסציה.

לדוג דגים. העד הוא ברנש פשוט, גמלוני משהו, חסרי-ימרות וחסרי-איפות. בשם יוסף פליקאן. פליקאן הוא שומר-סכר על הדאנובה, ותפקידו הוא לוטס את ורימת הנהר, כך שלא יהיו שיטפונות מצד אחד, ובצורת מצד שני. כל חייו עשה זאת, ואין לו כל שאיפה לעשות משהו אחר. השיגרה האידיאלית שבה חי הופרה רק על-ידי מילחמת-העולם. באותו זמן, תוך סיכון נפש, הסתיר במרתף הבית שלו מנהיג של המפלגה הקומוניסטית, שהיה מבוקש על-ידי הנאצים. כאשר מתחיל סיפור הסרט, אי-שם בשנות ה-50 המוקדמות, בא המנהיג, שהפך בינתיים שר, לבקר אצל פליקאן, לבלות עימו כמה שעות של שלוה ומנוחה, ולדוג דגים בדאנובה. אלא שבי אמצע השלוה פורצת לביתו של פליקאן יחידת מישטרה, כדי לבדוק אם אכן אשם בעליהבית בפשע האיום והנורא

פסל הפועל המנצח פולחן האישיות

של שחיטת חזירו הפרטי בלי לקבל רשות מן השלטונות. השר יוצא להגן על ידידו, מסביר את עברו המפואר, ר אפילו פותח את הדלת הנסתרת אל המר-תף, שבו הוחבא מעין הקלגסיס. ואז מתגלים לעיני השוטרים השירים של החזיר המנוח. מסודרים היטב בנקיטתם, צלעות ובשר לשמירה. השר נכנע ומבקש מן המישטרה שי תמלא את תפקידה כיואת. אחרי-כך עולה למכוניתו וחוזר לבודאפשט.

להיות מנהל. בכלל שבעיירה נפגש פליקאן עם אחד משרתי הנאצים הנאמי גים, שהפך בינתיים שרת נאמן של המישטר הקומוניסטי. איש שתפקידו לי רדת לחיי הזולת, ולא חשוב לטובת מי הוא עושה זאת. פליקאן כמעט נכנס עימו לעימות, אלא שעד מהרה, מבלי שיבין מדוע, הוא משוחרר ברוב כבוד. מיד הוא יוצא לבירה, כדי להודות לידידו השר, אשר, כך הוא מאמין, אמר מילה טובה במקום הנכון, אבל השר נעלם ואיננו. ואילו במקום זאת, לימוזינה שחור רה עם שני ביריונים לבושים בשחור באה לביתו של שומרי-הסכרים, ומזמינה אותו לנסיעה שאי-אפשר לסרב לה. מטרת שאין קוראים בשמו, העומד בראש מוסד, שאין מזכירים קיומו.

ארוחת-מלכים מוגשת לשומר ההמום, שאינו מבין בדיוק מה רוצים ממנו. לאחר מכן באה שיחה לבבית, שבה מסביר ויראג כי "המצב הבינלאומי מתקרב לי משבר", ומודיע לפליקאן שהוא מתמנה להיות מנהל של מיתקן ספורט חדש. מי ישמור מנהל בינתיים על סכר הדאנובה?

פרנץ קדאי בתפקיד יוסף פליקאן עם ידיו בסוף הסרט "העד" מיקלט על העץ

במאמצי המפלגה במאבקה לגיחון הי קומוניזם. פליקאן התמים אינו מבין כל-כך מה רוצים ממנו, וכדי להבהיר לו זאת ולהבטיח שיעשה רושם טוב על דוכן-העדים, שוכרים לו מורה לדראמה, פסיכולוג ומלביש פרטי. הוא משנן את הטקסט שנכתב עבורו, שאותו הוא צריך לדקלם "לטובת המולדת", אלא שכאשר הוא כבר עולה על דוכן-העדים, ההיגיון הפשוט של האיכר גובר על כל מה שניסו ללמדו, וכמו בלעם, הוא משבח במקום לקטרג.

התוצאה: הוא נידון למוות. אבל במיש-טרים שבהם תהפוכות תמיד אפשריות, רגע לפני שמים את החבל על הצוואר באה החלטה מגבוה, וקובעת שמי שנחשב קודם לכן בוגד, הוא עתה גיבור, ומי

שלא ידאג, בינתיים הוא עולה בדרגה. מרגע זה ואילך מתחיל המירוץ של פליקאן כלפי מעלה, מירוץ מזור, משום שהוא אינו מוכשר אף לאחד מן התפקידים שמפקדים בידי בזה אחר זה — מיתקן הספורט, לונה-פארק ציבורי, מנהל פרדס נסיוני של תפוזים (שבהונגריה אינם גדלים כלל). אחרי כל כישלון הוא נשלח לכלא, נשלף בחזרה, הלימוזינה מסיעה אותו לביקור נוסף באמצע הלילה, שוב מוגשת לו ארוחה ומסבירים לו כי "המצב הבינלאומי מתקרב למשבר" ומעי לים אותו בדרגה.

להיות ער. לבסוף מסתבר מה המניע לכל המירוץ הזה: מר פליקאן עתיד להיות העד הראשי במישפט שבו יואשם ידידו לשעבר, השר לשעבר, על שחיבל

פליקאן והתליין במלא שרת נאמן של המישטר